

Sbírka zákonů a nařízení republiky Československé

Částka 19.

Vydána dne 10. dubna 1948.

Cena Kčs 1.80.

OBSAH:

(41. a 42.) 41. Zákon o mezinárodním a mezioblastním právu soukromém a o právním postavení cizinců v oboru práva soukromého. — 42. Zákon, kterým se mění a doplňují některá ustanovení dekretu presidenta republiky ze dne 24. října 1945, č. 104 Sb., o závodních a podnikových radách.

41.

Zákon

ze dne 11. března 1948

o mezinárodním a mezioblastním právu soukromém a o právním postavení cizinců v oboru práva soukromého.

Ústavodárné Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

HLAVA 1.

Mezinárodní právo soukromé.

Způsobilost k právním úkonům.

§ 1.

Způsobilost osoby k právním úkonům se spravuje, pokud se v tomto zákoně neustanovuje nic jiného, právním řádem státu, jehož je ona osoba příslušníkem.

§ 2.

Stane-li se někdo československým státním občanem, nepozbude tím způsobilosti k právním úkonům již získané.

Prohlášení za mrtvého.

§ 3.

Prohlášení za mrtvého se spravuje zákony československými, jde-li o osobu, která v době, kdy se počala její nevěstnost, byla státním občanem československým.

§ 4.

Byl-li někdo v cizině prohlášen za mrtvého nebo bylo-li o něm provedeno řízení, které se

co do podstaty srovnává s prohlášením za mrtvého upraveným zákony československými, je k tomu hleděti jen tehdy, když ten, kdo byl prohlášen za mrtvého, byl na počátku své nevěstnosti příslušníkem státu, v kterém se prohlášení stalo; nebo když stát, jehož byl příslušníkem, prohlášení za mrtvého uznává.

§ 5.

Byl-li nevěstný v době rozhodné podle § 3 cizím státním příslušníkem nebo nelze-li zjistiti, že v oné době byl československým státním občanem, jest ho v Československé republice prohlásiti za mrtvého podle zákonů československých s právními následky pro právní poměry, které je posuzovati podle práva platného v Československé republice, a s právními následky pro jmění v Československé republice. Věci, pro které jsou vedeny v Československé republice veřejné knihy nebo rejstříky, určené k zápisu oprávněného, a nároky, které možno uplatňovati u soudů československých, je považovati za jmění v Československé republice.

§ 6.

Za podmínek § 5 jest k návrhu pozůstalého manžela, který je československým státním občanem, prohlásiti i jeho manželství s nevěstným za rozloučené. Stejně platí i o návrhu pozůstalé manželky, když až do uzavření manželství s nevěstným byla československou státní občankou a v Československé republice zůstala nebo se tam vrátila.

Forma právních jednání.

§ 7.

Forma právních jednání se spravuje, není-li dále ustanoveno nic jiného, právním řádem, kterým se spravuje právní jednání samo.

§ 8.

Stačí však, šetří-li se formy předepsané právním řádem míst, kde se staly projevy stran, ačli nejde o právní jednání, kterými se zřizuje, mění nebo ruší věcné právo nebo břemeno na věci.

§ 9.

Volba práva.

Strany mohou právní poměr podrobiti určitému právnímu řádu, má-li tento poměr k zvolenému právnímu řádu významný vztah a nebrání-li tomu donucující ustanovení právních řádů, kterým onen právní poměr je vůbec podroben podle ustanovení obsažených v této hlavě.

Právo rodinné.

Uzavření manželství.

§ 10.

Způsobilost uzavřítí manželství se spravuje pro každého ze snoubenců právním řádem státu, jehož je příslušníkem.

§ 11.

U pozůstalé manželky, jejíž manželství s nevěstným bylo prohlášeno za rozloučené podle § 6, věty druhé, se způsobilost uzavřítí manželství spravuje právním řádem československým.

§ 12.

Obřadnosti při smlouvě manželské se spravují právním řádem místa, kde se manželství uzavírá. Stačí však, šetří-li se obřadností předepsaných právními řády států, jejichž jsou snoubenci příslušníky.

Právní následky manželství
po stránce osobní.

§ 13.

Právní následky manželství po stránce osobní, počítajíc v to právo na výživu, se spravují právním řádem státu, jehož jsou manželé příslušníky.

§ 14.

Je-li tento právní řád pro každého z manželů jiný, spravují se tyto právní následky posledním společným právním řádem obou manželů. Neměli-li nikdy společného právního řádu, spravují se právním řádem československým.

Manželské právo majetkové.

§ 15.

Zákonné manželské právo majetkové se spravuje co do poměrů mezi manžely právním řádem státu, jehož jsou manželé příslušníky v době uzavření manželství. Je-li tento právní řád pro každého z manželů jiný, spravuje se zákonné manželské právo majetkové právním řádem československým. Právní řády takto určené platí, i když se státní občanství změní.

§ 16.

Stejně zásady platí o smluvném spořádání manželského práva majetkového, rozhodné je však státní občanství v době, kdy se toto spořádání činí

§ 17.

Stanoví-li právní řád státu, v jehož území leží nemovitosti manželů, že platí právní řád místa, kde věci jsou, platí co do těchto věcí tento právní řád.

Zrušení manželství a manželského společenství.

§ 18.

Zrušení manželství a jakékoli zrušení manželského společenství se spravují právním řádem státu, jehož jsou manželé příslušníky v době, kdy se podává žaloba nebo žádost. Je-li tento právní řád pro každého z manželů jiný, spravují se ona zrušení posledním společným právním řádem obou manželů. Neměli-li nikdy společného právního řádu, spravují se právním řádem československým.

§ 19.

Změní-li se státní občanství, je skutečnost, která se stala před touto změnou, důvodem zrušení manželství nebo jakéhokoli zrušení manželského společenství jen tehdy, když jím byla i podle práva dříve rozhodného.

Děti manželské.

§ 20.

Zdali dítě zrozené z ženy provdané je manželské čili nic, je rozhodnouti podle právního řádu státu, jehož byl manžel matčin příslušníkem v době narození dítěte, nebo zemřel-li dříve, v době smrti; není-li známo, jaké měl v těchto dobách státní občanství, podle právního řádu státu, jehož byl příslušníkem v době posledního známého pobytu.

§ 21.

Právní poměry mezi rodiči a dětmi manželskými se spravují právním řádem státu, jehož jsou všichni účastníci příslušníky.

§ 22.

Není-li tento právní řád pro všechny účastníky stejný, platí jejich poslední společný právní řád, a neměli-li nikdy společného právního řádu, platí právní řád dítěte.

§ 23.

Stanoví-li právní řád státu, v jehož území leží nemovitosti dítěte, že co do práv otcových k těmto nemovitostem platí právní řád místa, kde věci jsou, platí tento právní řád.

§ 24.

Provádá-li se dcera, zanikají práva rodičů, pokud jsou v rozporu s právy manželovými opřenými o právní řád státu, jehož je manžel příslušníkem.

Děti nemanželské a matka
nemanželská.

§ 25.

Právní poměr mezi nemanželským dítětem a matkou spravuje se právním řádem státu, jehož jsou oba příslušníky.

§ 26.

Je-li tento právní řád pro každého z nich jiný, platí právní řád státu, jenž je posledním společným právním řádem obou, a neměli-li nikdy společného právního řádu, platí právní řád dítěte.

§ 27.

Co do práv nemanželského dítěte na výživu, výchovu a zaopatření platí právní řád státu, jehož je dítě příslušníkem v době narození, a co do práv nemanželské matky proti souložníku platí právní řád státu, jehož je matka příslušnicí v době narození dítěte. Mají-li však matka a souložník v době zplodění dítěte bydlíště v tuzemsku, platí právní řád československý.

§ 28.

Udělení jména nemanželskému dítěti spravuje se právním řádem dítěte.

Legitimace a osvojení.

§ 29.

Legitimace nemanželského dítěte se spravuje právním řádem státu, jehož je v době legitimace příslušníkem ten, či nemanželské dítě má býti legitimováno, nebo zemřel-li dříve, právním řádem státu, jehož byl příslušníkem v době smrti; není-li známo, jaké měl v těchto dobách státní občanství, podle právního řádu státu, jehož byl příslušníkem v době posledního známého pobytu.

§ 30.

Osvojení se spravuje právním řádem státu, jehož je osvojitel příslušníkem.

§ 31.

Zdali při legitimaci nebo při osvojení je nutno přivolení dítěte nebo jiných osob, je rozhodnuto podle právního řádu státu, jehož příslušníkem je osoba, která má býti legitimována nebo osvojena.

Poručenství a poměry příbuzné.

§ 32.

Podmínky vzniku a zániku poručenství se spravují právním řádem státu, jehož je chráněncem příslušníkem. Poručenská péče se týká zásadně osoby chráněnce a jeho majetku, nechť je jeho majetek kdekoliv.

§ 33.

Povinnost přijmouti a zastávati poručenství se spravuje právním řádem státu, jehož je poručník příslušníkem.

§ 34.

Právní poměry mezi poručníkem a poručenem se spravují právním řádem státu, v kterém je poručenský soud nebo úřad.

§ 35.

Tato ustanovení o poručenství platí obdobně, jde-li o podobná zařízení ochranná, jako jsou opatrovnictví nad osobami nezpůsobilými k právním činům a podpora.

Práva věcná.

§ 36.

Věcná práva k hmotným věcem nemovitým i movitým a držba těchto práv se spravují právním řádem místa, kde věc jest.

§ 37.

Vznik a zánik věcných práv k hmotným věcem movitým se spravují právním řádem místa, kde věc byla v době, kdy se stala událost, o kterou se opírá vznik nebo zánik onoho práva.

§ 38.

Ustanovení daná v právním řádu místa, kde nemovitost jest, o zápisech do veřejných knih platí i tehdy, když právní důvod vzniku, zániku, obmezení nebo převodu knihovního práva jest posuzovati podle právního řádu cizího.

§ 39.

Zdali se dopouští vlastnická žaloba proti držiteli a pokud se dopouští, jest rozhodnouti podle právního řádu místa, kde věc byla v době, kdy držba vznikla.

Právo dědické.

§ 40.

Právní poměry dědické se spravují právním řádem státu, jehož je zůstavitel příslušníkem v době své smrti.

§ 41.

Způsobnost zřídití a zrušení poslední porřízení, jakož i podmínky platnosti posledního porřízení po stránce vnitřní se spravují právním řádem státu, jehož byl zůstavitel příslušníkem v době, kdy učinil projev.

§ 42.

Zdali se dopouští dědická smlouva a zdali může býti zrušena a v jakém rozsahu může býti zřízena nebo zrušena, jest posuzovati podle právních řádů států, jejichž jsou smluvci příslušníky v době zřízení nebo zrušení dědické smlouvy. Způsobnost dědickou smlouvu zřídití nebo zrušení, jakož i podmínky pro vnitřní platnost dědické smlouvy se spravují právním řádem státu, jehož je zůstavitel příslušníkem v době zřízení nebo zrušení smlouvy.

§ 43.

Forma při zřízení a zrušení porřízení pro případ smrti se spravuje právním řádem státu, jehož je zůstavitel příslušníkem v době, kdy zřizuje nebo ruší porřízení. Stačí však, učiní-li dosti právnímu řádu místa, kde se projev děje.

Závazky.**Smlouvy.**

§ 44.

Pro smlouvy, které se týkají nemovitostí, platí právní řád místa, kde nemovitost jest.

§ 45.

Pro smlouvy, které byly uzavřeny na burse nebo na trhu, platí právní řád tohoto místa.

§ 46.

I pro jiné smlouvy platí právní řád, který odpovídá rozumnému spořádání právního poměru, o který jde. Vzhledem k tomu se zpravidla spravují:

1. smlouvy tržové a smlouvy o dílo při provozování obchodního nebo živnostenského závodu právním řádem místa, kde jest obchodní nebo živnostenský závod prodávajícího nebo podnikatele díla;
2. smlouvy pojistné, a to i smlouvy o pojištění nemovitostí a smlouvy uzavřené na burse nebo na trhu, právním řádem, který platí v sídle pojistitele, a jde-li o smlouvy pojistné uzavřené se zastupitelstvím, které je mimo sídlo pojistitelovo, právním řádem, který platí v sídle zastupitelství;
3. smlouvy, které byly uzavřeny s lékaři, zvěrolékaři, advokáty, notáři, patentními zástupci, civilními inženýry a vůbec s osobami, ustanovenými veřejně k výkonu povolání, a jejichž předmětem je výkon tohoto povolání, právním řádem místa, kde ony osoby mají sídlo (bydliště);
4. smlouvy o práci a smlouvy učební právním řádem místa, kde je závod zaměstnavatelův;
5. jiné smlouvy právním řádem státu, v kterém obě strany mají bydliště; nemají-li bydliště v témž státě a stala-li se smlouva mezi přítomnými, právním řádem místa, kde smlouva byla uzavřena; byla-li pak smlouva uzavřena mezi nepřítomnými, právním řádem bydliště příjemce nabídky. Jde-li o právní jednání při provozování závodu, jest, co se týká strany závod provozující, hleděti nikoli k jejímu bydlišti, nýbrž k místu, kde je závod.

§ 47.

Jednostranná právní jednání.

Jednostranná právní jednání se spravují právním řádem dlužníkovy bydliště (sídla).

§ 48.

Náhrada škody.

Nároky na náhradu škody z nedovolených činů a jinakých událostí, nejde-li o porušení povinností vyplývající z právního jednání, spravují se právním řádem místa, kde se čin nebo událost staly.

§ 49.

Vydržení.

Vydržení se spravuje právním řádem státu, v němž byla věc v době, k níž se klade počátek vydržení. Vydržitel se však může dovolati právního řádu státu, v němž se vydržení dokonává, jestliže od okamžiku, kdy se věc v tomto státě octla, jsou podle jeho právního řádu splněny všechny podmínky vydržení.

Dvoji a neurčité státní občanství.**§ 50.**

Je-li někdo v rozhodující době státním občanem československým a hledí-li na něho jako na svého příslušníka také jiný stát, rozhoduje státní občanství československé.

§ 51.

Je-li někdo v rozhodující době zároveň příslušníkem několika států cizích, rozhoduje příslušnost nabytá naposled.

§ 52.

Osoby, které v rozhodující době nejsou příslušníky žádného státu nebo jsou příslušníky několika cizích států, a nelze zjistiti, které příslušnosti nabyly později, jakož i osoby, jejichž tehdejší příslušnost nelze zjistiti, jest posuzovati tak, jako by byly příslušníky onoho státu, v jehož území měly v rozhodující době bydliště, a není-li takového státu, jako by byly příslušníky onoho státu, v jehož území měly v oné době trvalý pobyt. Není-li ani takového státu, jest věc rozhodnuta podle práva československého.

§ 53.**Meze pro užívání cizího právního řádu.**

Nelze se spravovati cizím právním předpisem, jestliže by se to přičilo dobrým mravům nebo ustanovením československého právního řádu, na kterých vzhledem k jejich povaze třeba bez výhrady trvati.

HLAVA 2.**Mezioblastní právo soukromé.****§ 54.**

Ustanovení mezinárodního práva soukromého platí přiměřeně, jde-li o poměr práva platného v zemích České a Moravskoslezské k právu platnému na Slovensku, s tou odchylkou, že na místo státní příslušnosti vstupuje bydliště nebo poslední bydliště (trvalý pobyt) v československé republice; neměla-li osoba, o kterou jde, nikdy v československé republice bydliště ani pobyt, je užití právního řádu, který je oně osobě vzhledem k její národnosti nebo k jinakým jejím poměrům bližší.

HLAVA 3.**Státní občané a cizinci.****§ 55.**

Cizinci mají v oboru práva soukromého, není-li ustanoveno jinak, stejná práva a stejné

povinnosti jako státní občané českoslovenští, pokud stát, jehož jsou příslušníky, nakládá s československými státními občany co do práva, o které jde, stejně jako se svými státními příslušníky.

HLAVA 4.**Předpisy prováděcí.****§ 56.****Oddělené bydliště a prozatímní výživa manželů.**

Manželům, kteří mají v československé republice bydliště, lze povolit oddělené bydliště a prozatímní výživu i tehdy, když je vznést žalobu o zrušení manželství nebo manželského společenství na soud cizí. Opatření tato platí jen potud, dokud je nezruší příslušný soud cizí.

Zřízení a vedení poručenství, opatrovnictví a podpory.**§ 57.**

Československému státnímu občanu se zřídí poručník v československé republice a zde se vede také poručenství. Má-li však chráněnc, který je československým státním občanem, bydliště nebo trvalý pobyt v cizině, může příslušný československý soud se schválením sborového soudu druhé stolice upustiti od zřízení poručníka a vedení poručenství zcela nebo zčásti, jestliže poručenství zřízené v cizině stačí k ochraně práv a zájmů onoho československého chráněnce. Od péče o jmění československého chráněnce, které je v cizině, může soud upustiti, je-li v cizině zřízeno zvláštní poručenství, které stačí k ochraně práv a zájmů československého chráněnce.

§ 58.

(1) Co se týká nezletilého cizince, jest, dokud nerozhodnou o poručenství příslušné soudy (úřady) jeho domovského státu, učiniti opatření nutná k ochraně jeho osoby i majetku.

(2) Československý soud, v jehož obvodu je cizí nezletilec potřebný poručenské péče, zpraví o tom, jakmile nabude vědomosti, bez odkladu úřady státu, jehož je nezletilec příslušníkem.

§ 59.

(1) Nezřídí-li soudy (úřady) domovského státu poručenství v přiměřené době poručenství, je nezletilému cizinci, který má v československé republice trvalý pobyt, zříditi a vésti poručenství podle právního řádu československého.

(2) Zřídí-li se dodatečně poručenství v domovském státě poručenčově, je poručenství zřízené v Československé republice bez odkladu zrušiti.

§ 60.

Opatrovnictví a podpora mohou býti zřízeny v Československé republice pro cizince, který má v Československé republice trvalý pobyt, ale jen tehdy, když jsou dány podmínky ochrany nejen podle jeho právního řádu domovského, nýbrž i podle práva československého.

Projednání pozůstalosti.

§ 61.

Pozůstalost československého státního občana projedná československý soud podle právního řádu československého, leží-li však v cizině, jen potud, pokud se takový majetek vydává československým soudům nebo pokud se přiznávají rozhodnutím československých soudů v pozůstalostních věcech právní následky v cizině.

§ 62.

Neplatí-li z následujících ustanovení nic jiného, přestane československý soud na opatřeních, nutných k zajištění pozůstalosti cizincovy ležící v Československé republice.

§ 63.

Měl-li cizí zůstavitel v Československé republice řádné bydliště, je k žádosti dědice nebo nepominutelného dědice, který se zdržuje v Československé republice, projednání pozůstalost v Československé republice podle právního řádu československého, neohradí-li se proti tomu dědic nebo nepominutelný dědic, povoláný podle domovského práva zůstavitelova. Účastníky je vyzvati veřejnou vyhláškou, aby se přihlásili do přiměřené doby, která se zpravidla stanoví na tři měsíce. Vyhlášku jest uveřejniti v československých a podle možnosti i v cizích novinách. Účastníky, které soud zná, vyzve k prohlášení doručením vyhlášky.

§ 64.

Jestliže stát, jehož je zůstavitel příslušníkem, ani nevydává pozůstalosti československých státních občanů československým soudům, ani nepřiznává jejich rozhodnutím právních následků, je projednání pozůstalosti jeho příslušníků, ležící v Československé republice, podle právního řádu československého. Stejně platí, nelze-li zjistiti, jak si onen stát co do pozůstalosti československých státních občanů a rozhodnutí československých soudů počíná.

§ 65.

Odmítne-li stát, jehož je zůstavitel příslušníkem, zabývat se jeho pozůstalostí, je projednání pozůstalost takového cizince v Československé republice ležící nebo cizozemskem vydanou podle právního řádu československého.

§ 66.

Prohlášení ministerstva spravedlnosti o tom, jak si počíná cizí stát v případech uvedených v §§ 61, 64 a 65, váže československé soudy.

§ 67.

Má-li býti movitý majetek cizinců ležící v Československé republice, jehož vývoz není zakázán, vydán do ciziny, smí se tak státi teprve tehdy, když jsou zajištěny daně a dávky, které je platiti z tohoto majetku, jakož i práva dědiců, odkazovníků, nepominutelných dědiců a jiných pozůstalostních věřitelů v Československé republice trvale se zdržujících, která po vyzvání veřejně vyhlášeném byla ohlášena u československého soudu. Známé účastníky vyzve soud doručením vyhlášky, aby se prohlásili.

§ 68.

Je-li československý soud (úřad) povolán vydati kusy pozůstalostního jmění dědicům, odkazovníkům nebo nepominutelným dědicům, které prohlásil cizí soud (úřad) pozůstalostní za oprávněné, nemůže jiná osoba odporovati tomuto vydání z toho důvodu, že má jako dědic nebo odkazovník právo na tyto kusy.

§ 69.

Beze zřetele k tomu, že pozůstalost byla projednána podle československého právního řádu, platí o provedení dědických nároků pořadem práva ustanovení právního řádu příslušného podle §§ 40 až 43.

§ 70.

Vzájemnost.

(1) Prohlášení ministerstva spravedlnosti, vydané v dohodě s ministerstvem zahraničních věcí a s jinými příslušnými ministerstvy o vzájemnosti se strany cizího státu, váže soudy, jakož i veřejné úřady.

(2) Nakládá-li cizí stát se státními občany československými jinak než se svými příslušníky, může vláda nařízením stanoviti podmínky nebo omezení, kterým jsou co do práva, o které jde, v republice Československé podrobeni příslušníci tohoto cizího státu. Dokud se tak nestane, mohou příslušníci tohoto státu míti v Československé republice ono právo jen

s povolením, které dává ministerstvo spravedlnosti v dohodě s ministerstvem zahraničních věcí a s jinými příslušnými ministerstvy, při čemž může stanoviti též podmínky.

HLAVA 5.

Předpisy všeobecné, přechodné a závěrečné.

§ 71.

Ustanovuje-li mezinárodní smlouva vyhlášená ve Sbírce zákonů a nařízení něco jiného, platí její předpisy místo předpisů tohoto zákona.

§ 72.

(1) Dnem, kdy tento zákon nabude účinnosti, zrušují se veškerá ustanovení o věcech jim upravených, čítajíc v to právo obyčejové, nechť se podává z rozhodnutí soudních či z jiných pramenů.

(2) Zejména se zrušují:

1. ustanovení §§ 4, 33 až 37, 225, 300 obecného zákoníka občanského vyhlášeného dne 1. června 1811;
2. dvorský dekret ze dne 22. července 1812, č. 997 sb. zák. soud.;
3. ustanovení §§ 21 až 25, 137 až 143, 183 císařského patentu ze dne 9. srpna 1854, č. 208 ř. z., o soudním řízení v nesporných věcech;
4. ustanovení § 34 zák. čl. XVI/1876, o formálních náležitostech závětí, dědických smluv a darování na případ smrti;
5. ustanovení §§ 61 až 65 zák. čl. XX/1877, o úpravě poručenských a opatrovnických věcí;
6. ustanovení §§ 8, 107 až 113 zák. čl. XVI/1894, o pozůstalostním řízení;
7. ustanovení §§ 108 až 111, § 113, odst. 1 a 2, §§ 115, 118 až 120 zák. čl. XXXI/1894, o právu manželském;
8. ustanovení § 12 zákona ze dne 28. března 1928, č. 56 Sb., o osvojení;
9. ustanovení § 16 dekretu presidenta republiky ze dne 27. října 1945, č. 117 Sb., kterým se upravují ustanovení o prohlášení za mrtvého.

§ 73.

Nedotčeny zůstávají:

1. ustanovení § 51 obecného zákoníka občanského;

2. dvorský dekret ze dne 22. prosince 1814, č. 1118 sb. zák. soud.;
3. ustanovení § 112 zák. čl. XXXI/1894, o právu manželském a ustanovení § 113, odst. 3 téhož zákonného článku ve znění článku I zákona ze dne 14. dubna 1924, č. 113 Sb., se změnami vyplývajícími z přesunu působnosti úřadů správních;
4. ustanovení §§ 12 až 15 císařského nařízení ze dne 28. června 1916, č. 207 ř. z., o zbavení svéprávnosti (řádu o zbavení svéprávnosti);
5. zákon z 3. října 1946, č. 199 Sb., o uznání rozhodnutí v manželských věcech, vydaných soudy nebo úřady v cizině, v oblasti československého právního řádu.

§ 74.

(1) Byl-li československý státní občan po dni, kdy tento zákon nabude účinnosti, pravomocně v cizině prohlášen za mrtvého, nemůže už československý soud takové cizí rozhodnutí ani uznati za způsobilý základ pro zrušení nebo změnu podle § 12, odst. 1 dekretu č. 117/1945 Sb.

(2) Ustanovení odstavce 1 platí i o zrušení nebo o opravě v cizině provedeného:

- a) důkazu smrti československého státního občana (§ 14 uvedeného dekretu);
- b) prohlášení československého státního občana za mrtvého, který byl účastníkem války v letech 1939 až 1945 (§ 23 uvedeného dekretu);
- c) prohlášení československého státního občana za mrtvého, pokud toto prohlášení má býti základem pro dodatečný návrh pozůstalého manžela, aby manželství bylo rozloučeno (§ 25 uvedeného dekretu).

§ 75.

Tento zákon nabývá účinnosti prvního dne druhého kalendářního měsíce po jeho vyhlášení; provede jej ministr spravedlnosti a ministři pro sjednocení zákonů v dohodě s ministry zahraničních věcí a vnitra a s ostatními zúčastněnými ministry.

Dr. Beneš v. r.

Gottwald v. r.

Dr. Čepička v. r.

Dr. Šrobár v. r.

42.

Zákon**ze dne 20. března 1948.**

kterým se mění a doplňují některá ustanovení dekretu presidenta republiky ze dne 24. října 1945, č. 104 Sb., o závodních a podnikových radách.

Ústavodárné Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

Čl. I.

Dekret č. 104/1945 Sb. se mění a doplňuje takto:

1. § 1, odst. 1 zní:

„Zájmovým zastupitelstvem zaměstnanců v závodě (dále jen „závodní zastupitelstvo“) jsou závodní rada, závodní důvěrník, podniková rada a náhradní orgán závodního zastupitelstva. Závodní zastupitelstvo je prvotním a výkonným orgánem jednotné odborové organizace.“

2. § 9, odst. 1 zní:

„Závodní rada se volí na dobu dvou roků“.

3. § 10, odst. 2, písm. c) zní:

„c) rozpuštěním závodní rady příslušným orgánem jednotné odborové organizace, nebo“

4. § 13 zní:

„(1) Pracovní (služební) poměr člena závodní rady může být zaměstnavatelem zrušen a člen závodní rady může být přeložen jednostranným opatřením správy závodu do jiného závodu jen po předchozím souhlasu závodní rady.

(2) Odepřela-li závodní rada souhlas, může zaměstnavatel navrhnouti u příslušného orgánu jednotné odborové organizace, aby na místě závodní rady udělil souhlas ke zrušení pracovního (služebního) poměru nebo k přeložení.

(3) Souhlasu závodní rady podle odstavců 1 a 2 se vyžaduje také ke zrušení pracovního (služebního) poměru bývalého člena závodní

rady v době dvou roků od zániku jeho funkce. V této době není však třeba souhlasu, byl-li bývalý člen závodní rady pravoplatně soudem odsouzen

- a) pro zločin nebo pro přečin nebo přestupek, spáchaný z pohnutek nízkých nebo nečestných nebo pro trestný čin proti veřejné mravopoečnosti,
- b) pro přečin nebo přestupek podle zákona ze dne 19. března 1923, č. 50 Sb., na ochranu republiky, ve znění předpisů jej měnících a doplňujících.“

5. § 15 zní:

„Členství v závodní radě zaniká:

- a) zánikem závodní rady nebo skončením její činnosti,
- b) ztrátou volitelnosti,
- c) rozvázáním pracovního (služebního) poměru se závodem,
- d) vzdáním se, bylo-li příslušným orgánem jednotné odborové organizace schváleno, nebo
- e) zbavením funkce člena závodní rady příslušným orgánem jednotné odborové organizace.“

Čl. II.

Ustanovení § 9, odst. 1 dekretu č. 104/1945 Sb. ve znění tohoto zákona platí i pro závodní rady zvolené před účinností tohoto zákona podle čl. II vládního nařízení ze dne 5. listopadu 1946, č. 216 Sb., kterým se provádějí některá ustanovení dekretu presidenta republiky ze dne 24. října 1945, č. 104 Sb., o závodních a podnikových radách, pokud jejich činnost neskončila.

Čl. III.

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1948; provede jej ministr sociální péče v dohodě se zúčastněnými ministry.

Dr. Beneš v. r.

Zápotocký v. r.

Erban v. r.